

АБВ

ІНФОРМАТИВНІ ВІСТІ.

Дня, 10, лютого 1941.

АКТУАЛЬНА СПРАВА

Боротьба за повне визволення української нації довга й зоряна. Ведеться вона на безчисленних фронтах, широкими виступами й дрібним, підїздовим шарпанням ворога, а участь у ній бере легіон безіменних борців, що з запеклістю та відданям великій ідеї вкладає на жертвовнику цієї ідеї жертву крові й майна. В цій боротьбі, як і в кожній іншій, падають жертви. Жертви тим більш болючі, що складають їх найкращі сини Батьківщини, найбільш віддані одиниці, без надії на славу й життя вічне, а з простого обов'язку, що не дозволяє сидіти згорнувши руки в такий історичний момент, коли рішається доля України на довгі століття. Побіч імен, що таким чи іншим випадком долі зеднали собі широкий розголос серед українського громадянства, існують тисячі безіменних героїв, що їхня пам'ять прив'язана до подій чи місцевостей /Крути, Базар/, а то й зовсім не дійшла до нашого відома: як тихо боролися десь на своєму відтинку, де поставила їх доля чи наказ влади, так тихо впали, без голосу й реклами виконали найвищий обов'язок, що його член нації для добра своєї національної спільноти може виконати.

Пам'ять цих героїв живе й вічно жити буде серед нас, як довго існуватиме українська нація, як свідомо свого минулого й своїх великих майбутніх завдань збірна одиниця. Як широка й розлога українська земля, де не б'ються українські серця - а химерна доля розкинула їх широко ген по всьому світу -, там у свій час клоняться голови перед тіннями тих, що не вагалися життя покласти за щастя й волю свого народу. Цей легіон мертвих творить найкращі підвалини для дальшого історичного життя української нації - з могил родиться нове життя, що далі вперто прямує до своєї цілі. "Земля і померші" - це основа національної традиції, що дає все живу силу для дальших національних змагань.

Як довго цих жертв у нас було мало, так довго можна було пам'ять їхню святкувати окремим святом: панахидою, громадськими сходинами, академією з концертною програмою. Підкреслювався через це святочний характер річниці, відривалися думки учасників від буденщини, від нормального бігу занять і скледали дань тим, що чином своїм і смертю своєю на те заслужили. Але життя не спочиває, вічно біжить наперед, приносить із собою нові проблеми, нові завдання. А в парі з тим не рветься раз почата боротьба, ведеться невпинно далі, хоч міняється в своїх формах, хвилі напруги чергуються з павзами-передішками. Боротьба йде і приносить нові жертви, більші й менші, щораз інших борців не стає в живих, а скільки ще їх вирве з поміж наших рядів люта рука ворога - невідомо. Але ніз зростом кількості поляглих за волю України більшає кількість часу, що його треба призначити на святкування їх пам'яті. Нема місяця, а далі й тижня, коли б не припадали річниці цієї смерті, і знову - панахида, академія, промови, жалібна атмосфера. У зв'язку з тим насувається низка думок відносно цієї справи, що її конечно треба урегулювати так, щоб з однієї сторони належну шану віддати національним героям та святкувати традицією раз започаткований звичай, але з другої, щоб не утруднювати собі дальшої праці, дальшої боротьби на раз обраному шляху.

Передусім вдярає у вічі факт, що з малими виїмками свята ці ваяють-

ся з іменами загиблих. Тому, бо відносини в Західній Україні, а зокрема в Галичині, були кращі, як в тихих частих України, події не були тут придушені ворожою ногою, що не мала на те достаточної сили, а через те і знаємо імена найкращих наших і могли ми в минулому відповідно це використати. Але не забуваймо, що така сама, куди може тяжча й більша зажерта боротьба від двох з гаком десятків літ ведеться в Східній Україні, падають там люди зовсім не гірші від ближчих нам і лише відомих друзів із Західньої України, а не знаємо їхніх імен і може ніколи не виринуть уже вони наверх, - вогні революційного кипіння пропадуть вони в забутті. Тим краще нам це зрозуміти, що аналогічна ситуація панує від року і в Західній Україні, де боротьба прийняла характер масового спротиву широких верств населення проти займанщицької російської червоної влади і там годі вже переіменувати борців, не то затаїти їхні імена в умовах підпольної конспіративної боротьби. А через те складається так, що добре знаємо й памятаємо тих наших друзів, що полягли в бою з меншим ворогом, з ляхами, а не відомі нам ближче ті, що пішли на куди тяжче діло, на боротьбу з головним нашим ворогом, на боротьбу з москалями. Коли знаємо, що несповна два роки тому мали ми тяжкі втрати в боях Карпатської Січі з мадярами, що в партизанці вересневих днів 1939 р. впадо теж чимало безіменних борців, що день за днем, хоч і завдаємо ворогові втрати, але теж і самі мусимо бути приготовані на те, що число наших жертв не стоятиме на місці - мусимо признати перед собою, що несправедливо память одних святкувати торжественно, а про інших тільки згадувати більш чи менш коротким словом. Націоналізм наш набрав би годі небажаної прикмети вузько нагнучого політичного підприємства, що хоч і ставив собі соборницькі цілі, але до боротьби за них не зумів привести нікого з поза тіснших своїх земляків. На ділі воно далеко не так, бо в боротьбі за незалежність і соборність України рівномірно беруть участь усі частини великої нашої Батьківщини, кладуть у ній жертви не менші від західних українців, а тільки є вони в тому менше щасливому положенні, що імен своїх поляглих не мають змоги прославити в українському світі.

Святкування пам'яті поляглих наших друзів починалося завжди з вуличних рах чисте внутрішньо-організаційної імпреси. Згодом передивалося це далеко поза межі організації і поривало за собою всіх українців без огляду на їх політичний світогляд. Не довгий час минав, а ставали вони святами загально-національними, що проти них і не мав відваги виступити ніхто з тих, що називали себе українцями. Помимо того, що творцями цих цінностей були тільки українські націоналісти. Є це з однієї сили доказом великої притягальної сили націоналістичної української ідеї, а з другої признанням для її носіїв і тихої ревігнації з права на провід. Бо вести може тільки той, хто бореться за українську владу і не вагається за неї потерпіти. Але свят цих набралось з часом дуже багато і почали вони забирати за багато часу. Ми знайшлися в положенні подібного до того, що його переходила церква перед реформою святих: їх було забагато, відривали вірних від праці і гамували нормальне життя. Через те деякі з них покасовано, деякі пересунено на найближчу неділю, деякі стягнуто разом на один день.

У нас цих свят, коли шануємо мертвих, ртнуче за багато. Не стає часу на те, щоб звернути увагу широких українських мас на інші події в українській історії, що не помічаються трагедією, видвинути постаті, що мали те щастя, що не згинули в боротьбі, але дано їм було перемогти. Це вже відчувалося, воно висить у повітрі, час до часу несміло хтось скаже тут своє слово, бо лякається крику, що, мовляв, виступає

проти національних святищів, але приходить укінці час, що ці речі треба впорядкувати і саме тепер найвища вже на те пора.

Во звичай набирає вже на себе шлу старовини і тоді тяжче буде з ним упоратися, а зробити це конечно, необхідно, і то якнайскоріше. Ми живемо не на те, щоб з тугою глядіти в минуле і жаліти над двоїми втратами та бідкатися, який то ми нещасний варіант, скільки то лиха зготовила нам лиха наша доля і які то же нещастя нас чекають. Ми живемо на те, щоб боротися за нову, кращу дійсність, творити її, класти основи нового, майбутнього життя, а до цього нам не треба планувати барвальної атмосфери, тільки перенести малого духа в сильні настрої надії, певності й радості життям, бо тільки в цей спосіб можна діяти до перемоги. Ці безпастанні і безчисленні панакхиди, голосіння й бідкання зроблять з нас нарід нерішайлів, що нездатні до ніякої переможної акції тільки до чергової жертви. І в цей спосіб почату прислугу робимо саме тим нашим героям, що в імі перемоги, во імі кращої української майбутності життя своє поклали. Згадав про них має закріпити нас у завзятті, викресати жадою докінчити зчагате ними діло, засталити волю й гострити зброю, що дрізав ворог і лан огортав його. А так у нас завівся культ страдальництва, що хоче терпінням спасти Батьківщину. На терпіння нашю ціллю. Метою ставимо собі здобуття незалежності націоналістичній Україні, шлях до неї веде через національну революцію, що вимагає жертв і аязавих з ними терпінь, приймаємо їх як необхідність, не завертаємо перед ними назад і пануємо тих, що їх вигляди ці не здержують з обраної дороги.

Але хочемо перемогти, до перемоги йдемо й ідеалом нашим не туга, страждательство, але героїзм, героїчне сприймання життя, героїчна постава в боротьбі, навіть в обличчі паминучої смерти.

І хоч би з тих чисто виховних причин мусимо зредувувати безчисленні памятні дні наших мертвих уь один день призначений на величне влаштування їхньої паміти, гідне їхньої великої віри в те, за що лигли і гідне великого нашого народу. Так діється вже від довшого часу і в інших народів, що скоріше за нас зрозуміли доцільність такого поставлення справи. Яке це буде день, яка річниця, з чім іменем звязана - не до нас це належить. Вирішить це ЦНН, або Вождь нашого руху як ті, що за постановку цілости нашю справи відповідають і її ведуть. Нашим обовязком є перш за все самим зрозуміти, що найкращий уже час упорядкувати цей відтннок нашого життя, в постім інших друзів своіх освідомити про потребу і конечність цього. Безперечно, коли принаде якась напр. 20-та річниця смерти с.л. Лобовича чи Басарабової, можна тоді це окремими сколивами, окремим святом чи академією відповідно відсвяткувати, пригадати широким кругам людей, що зайняті щоденною працею не можуть слідкувати за всіма датами з нашю історії. Але в цій історії, так давній, як і в найдавнішій наведемо безліч моментів, що гордістю сновнять серце кожного українця, скріплять у ньому віру, що коли це можливе було в минулому, то таке ж саме близьке може бути й у сучасному.

Це людей гріє і скріпляє на дузові. І не забуваймо, що до боротьби мусимо запровадити не одиниці, хоч би й численні, але найширші верстви українського народу. А широкі маси складаються не з самих героїв, тільки із звичайнісіньких людей з криви й нести, що потребують піддержки, прикладу, образу можливості, надії на успіх. Коли ж ми їм перед очі безпастанно заводитимемо самі трагічні хвилини з минулого, прославляти будемо тільки смерть, - досягнемо те, що мертвих будуть шанувати, а віру в життя стратять.

І перед нами тепер чергове завдання. Назвчили ми земляків своіх шанувати великих мертвих - завинимо пань, й почанувати світлі моменти минулого, що піднесуть серця, збудять віру й скріплять сили в дальшому великому змаганні.

БЕЗ ЗАСЛОН І ПРИКРИТТЯ.

Прихильники генерала Скоропадського нарobili останніми часами багато шуму довкруги його особи та його партії. Тут і там почастило їхній пропаганді викликати переконання, що тільки т.зв. гетьманський рух забезпечити може Україні майбутнє, вибороти державність і зберегти її перед зовнішніми та, головне внутрішніми потрясеннями. Такі думки родилися головно серед кругів ладей, що досі осторонь стояли активного політичного українського життя, а маючи перед очима свіжий приклад української безвідповідальності й анархії, що його продемонстрував нам недавно перед очима бунт проти Водця, злібок наставляли вухо туди, звідки сподівалися сильного опанування бурхливих відносин, ясного погляду на наші завдання й можливості, що розкриваються перед нами в зв'язку з перевпорядкуванням Європи. На щастя тільки тут і там удалось чулий для української нації пропаганді зловити ґрунт для покріплення позицій ген.Скоропадського. Завдячувати це маємо з одної сторони виробленості поглядів нашого активу, що скрізь протиділав небезпеці, а з другої безвартісності постів т.зв.гетьманства, що навіть у теперішній найкращій для них кон'юктурі послаблення націоналістичного руху не змігли використати нагоди й закріпитися. Але небезпека не мала! Вона не проминула ще, висить у повітрі і грозить кожної хвили надробити втрачене, відмакати прогаєнс, а коли дістане зовнішню поміч, може багато лиха налити Україні. Тому не від речі буде пригадати собі, як виглядає правдиве обличчя т.зв. гетьманців, звідкіля вони ввійшли на українській землі, які їх справні наміри і що треба робити, щоб удержати їх на дотеперішньому їхньому становищі еміграційної групи, що з тугою виглядає хвили, коли чуття сила понесе їх в Україну та допоможе заробити національне добро, колишні панські маєтки.

Наступ на український націоналістичний рух ведеться з різних сторін. Ворог добре чує небезпеку, правильно оцінює, звідки вона найбільша, тому переходить з оборони в атаку і хоче, по думці старої засади, при допомозі українських сил повалити найбільшого свого українського противника. Все, що послаблює український націоналізм, не дає йому змоги розгорнути всієї своєї ударної сили в єдиноправильному напрямку боротьби з найбільшим ворогом України - ставиться на ноги та прикривається українським племем під смірно-ловчим прапором. З однієї сторони викликати бунт проти Водця, підсилити його грішми, фальшивими документами та іншими засобами, з другої - створити образ вимріяного життя, упорядкованих відносин, до того тужить українська душа здавна. Туди звернути наш зір, пряспати чуїність, щоб потім, заспокоєних, задитьнявши обезсиленних і дурних гримнути по голові обухом холодної дійсности. Тому про оцінці всяких громадських явищ, усіх більших чи менших політичних та інших організацій не сміємо тратити з очей єдиноправильного мірила: 1. найбільш небезпечним для ворогів - український організований націоналізм під проводом Водця, що зеднати може українську націю під прапором безначадної боротьби за визволення. 2- все, що скріплює цей рух - виходить на шкоду ворогові, що обороняє його - несе ворогові користь. 3. маємо до діла з ворогом не тільки страшим, але й безмежно хитрим. Щоб відвернути небезпеку від себе, він буде старатися, і вже старається, висунути проти нас усіх тих противників, що вже пилом забуття припали і що від них навіть трупячим духом, як від качалів-москвілів, заносить. 4. Ворог скріплятиме в українській дійсности все, що тільки може станути українському націоналізмові перешкодою на шляху

до здійснення його завдань.

Підходячи до розгляду гетьманського руху треба передусім добре самим згадати, а описати дозвіл почати, що коли йде про особу ген.Скоронадського, нема ніякого гетьмана, ніяких гетьманців ніякого гетьманського руху ані гетьманської організації. Так називають себе хібно деякі збаламучені українці, монархістичних переконань, а також різпорідна збірка яка що підбиваючись під гетьманство хоче використати привязання нашого народу до традиції, до традиційних форм і так прикрившись гетьманською ідеєю спекти в українському вогні своє печеню. Українським гетьманом проголосив себе російський генерал Павло Скоропадський, який по духу, вихованні й культурі російська, всіми товаришескими й родинними нитками зв'язана з російським середовищем. Виводить він свій рід від гетьмана Івана Скоропадського, що його після бєгу під Полтавою, як того, що зрадив гетьмана Мазепу, вибрано гетьманом з наказу російського царя Петра I., того Петра, що розпинав нашу Україну". Так по раз другий в історії України назвине Скоропадських зв'язано зо зрадою Батьківщини: раз зрадив її Іван Скоропадський на початку XVIII. століття, другий раз зрадив її Павло Скоропадський в 1918 р., коли дійшов до влади при допомозі чужого війська й російської білогвардійської помічі, що звідусіль хлинула в Україну тікати перед більшовиками і проголосив федерацію з Росією. Україна хотів відбудувати царську Росію, терму народів, звідки недавно шойно виволотилася Україна. В нікчемних його намірах перешкодило цьому загальне народне повстання під проводом Симона Петлюри, а рівночасно значно причинилися до змиття цієї гальби з України Січові Стрільці під проводом полк.Коновальця Євгена та полк.Мельника Андрія.

Отже пам'ятаймо, що нема гетьмана Павла Скоропадського, тільки російський генерал Павло Скоропадський, і нема гетьманців, тільки скоропадчуки, прихильники ген.Скоронадського.

Насильне панування ген.Скоронадського вкликло один жах в Україні. Покидавши своїм завданням відбудувати царську імперію дібрав він собі гідних співробітників, самих чорносотенців-москалів, що зчушались над українським народом, відбирали від нього землю, примушували до обробітки панських маєтків, розкидали по Україні карні залоги, зложені з московських старшин і всякого зброду. Назовні Україна по раз більше втрачала український характер, по урядах брєніла московська мова, по Києві московська голота безчестила українське ім'я - а рівночасно тиньком-нишком діяв приготування до відбудови єдиної-вєдїлимой. Міністри Павла Скоропадського були самі москалі з малими і коротко-тривалими виїзками. Своїм "володіанням" ген.Скоронадський заслужив собі тільки стрічок, а спасла його від цього згоря втеча в перебранні за німецького старшину. Проти нього вхопили за зброю не тільки противники гетьманського устрою, як такого, - вся Україна як один муш піднялася в обороні свого існування і крайній уже час на те був.

Тікаючи ген.Скоронадський підписав зречення від гетьманського престолу, отже добровільно перестав бути гетьманом і нема ніякої підстави, щоб його за такого вважали. Ніхто його гетьманом не вибирав, зробив він самовільний переворот, спираючись на неукраїнську, чужу силу. Україна проти нього піднялася повстанням і прогнала його, до того сам він зрікся гетьманського стола. І не знаєти яким правом, з яким лицем сягає він на еміграції знову по українську булаву. В своїй правдиво московській безличності та зухвальстві розраховує він на коротку пам'ять хохлів і на своїх прислужників, що добра власного ради висувають його на гору, щоб при цьому і самим підтягнутись.

У безцелених споминах російських політиків і військових, здецидованих ворогів України, не раз найдемо тєпалу згадку про ген.Скоронадського. Був час, що білогвардійці вважали з ним великі надії, тісно з ним співпрацювали, поспішили від велики. -Николая Николаевича до ген.Красножа, отамана "всевєдїлого війська полського". Не всім відома була ця таїна співпраця і правдиві наміри Скоропадського,

деякі москалі почали бунувати його зрадником царської справи, тому стараннями вони реабілітувати "гетьмана" в очах московської публічної думки, представляючи його російським патріотом, що має добрі наміри, тільки занадто був нездарний, щоб увести їх у вяття. Поспішає в оправданнях і він сам, бо чуже себе москалем, говорить і думає по московськи, а навіть свій щоденник пише по московськи. Виступає в одноструй царського генерала з російськими офіцерами на грудях, удержує жаль зносини з білогвардійськими російським коштами, бере участь у їхній злочинній і принятій, а дурні жиди радіють, що мають гетьмана.

Звідки взялося таке замотивування в частині українського громадянства, як пояснити факт, що немало безсумнівно чесних українців і добрих громадян зв'язалося своїм іменем і громадською роботою з тим шпідником української нації, заквітчаним москалем, що тягне користь із української засліпленості та сміється з дурних малоросів? Причинилися до того найбільше два прихильники Скоропадського, Вячеслав Липинський, і проф. Дмитро Дорошенко. Цей останній написав у двох томах історію найновіших українських часів, де зручно добрав усе те, що промовляти мало за ген. Скоропадським, а промовчував або й виправдував те, що говорило з його некористь. У нашому народі велике привчання до традиції, до своєї старовини, так у цілому, як і в окремих її виявах, спеціальних формах. Це добра наша риса, що скріплює нас у боротьбі, віже з нашим минулим і дозволяє користуватися його досвідом. Між іншим радо люди згадують про гетьманські часи в Україні, що були свідками незалежного нашого державного життя, ставили нас нарівні з іншими державами, з іншими народами. Звідки пошана до всього зв'язаного з назвою "гетьман", "гетьманщина" - приводить на пам'ять ці славні часи і за цим славним минулим, що миме брешить у наших вухах і ярко стоїть у нашій пам'яті, забувається не одне. Забувається і нікчемна роль ген. Скоропадського, а родяться надії, що цей же майбутнє може бути іншим, старі помилки можна направити. Двопомовні історія України з українськими текстами законів, фотографіями, прикрашеною неправдою і картинками сторінок за підписом "відомого українського вченого" робить своє діло.

Найбільше обгрунтував становище ген. Скоропадського повійний діяч-історик Вячеслав Липинський. В своїх "Листах до братів-кляборобів" створив він окрему т.зв. класократичну теорію, яку зв'язав тісно з родиною Скоропадських. Однак вважаючи роль Скоропадського вже закінченою, не дав йому повноти влади, обмежив Радою присягнутих, добре знаючи, що це за птиця. Імя Липинського, його авторитет ученого-історика зєднав багато симпатиків т.зв. гетьманському руху. Але ген. Скоропадському зовсім не ввійшлося бути під контролем громадських сил, він хоче вивести їх з під впливу Липинського, втертує проти нього та підриває в той спосіб і так слабе здоров'я Липинського. На кінці він чинить себе імя черговою жертвою: За милу совісті, за нужденну ренту кількадесяти тисяч повгів річне продає мадярам Карпатську Україну. Чи можемо собі уявити, з яким лицем ішли туди кілька літ пізніше його висланики, що мали вони казнаці закарпатським нашим? Братам від імені "невозможного князя гетьмана" у Тим Братям, що їх ласкомства нещасного ради продали мадярам, як Іуда Христа за 30 срібняків. Але йшли й голоси "відносності" в "гетьманській ідеї", бо українці народ добрий і терплячий, усеку ногань на собі зносить, усякі гоноти безкарно гуляти посподать. Але цього було забагато навіть такому обронцеві "гетьманія", як Липинський. Перед своєю смертю розривав він Раду Присягнутих і публічно відрикнув Скоропадського, називаючи його правдивим іменем і роздривавши правдиве його обличчя.

В той спосіб ген. Скоропадський втратив остаточно моральну опору в українському народі і, здається, позначився на цезуру з нашою

арени, вернути туди, звідки прийшов він, його батько, й уся родина, або тихо проіснувати свій вік до кінця, щоб нащадки його, коли стануть на службу Україні, зміли з імени його ганьбу батьків. Але ні, солодко є закушати влади, хто раз од дерева того вкусив, по вік затроєний буде ходити. І все ще знаходяться люди, що готові підперти його та всю цю "гетьманську" роботу.

Нашим завданням мусить бути пояснювати незрячим, на чому полягає істота скоропадщини, перестерігати чесних українців, щоб не давали впрягатися до воза чужих інтересів на шкоду України. Шкода кожного українця, що замість працювати на добро своєї Батьківщини, дасть омотатися погубним сіттям московської захланности, закритої українським одягом.

Е. Р. М-ий.

ДО ОСНОВ РУХУ.

Організація.

Так само як держава для народу не є самоціллю тільки засобом, а ціллю є сам нарід, так теж у русі не є організація самоціллю лише засобом. Засобом до досягання ідеалу, що за нього бореться рух. І нічого нема небезпечнішого для руху, як стан, коли організація та її матеріальні надбання стає в осередку уваги та турбот членів. Коли у членів зникає свідомість, що єдина ціль, єдина вартість, це ідея, що покликана рух до життя, - а завданням організації цю ідею вибороти у важкій боротьбі.

Коли у членів зникає анатична нетерпимість до противних, чужих сил, що стоять на дорозі до здійснення ідеї, а в її місце приходить журба про організацію як суспільну, господарчу чи навіть політичну одиницю. Тоді Організація перестає бути бойовою спільнотою, а стається фірмою.

Не значить це, річ ясна, що не треба зосередити пильної уваги над всебічною розбудовою організації. Навпаки, справне діяння організації свідчить про розвиток руху, - та завжди треба пам'ятати про те, що організація, це засіб, інструмент, при допомозі якого маємо досягнути свою ціль.

І так само, як мірилом здорового стану держави є те, чи її політика виходить /і кінчиться/ із потреб та інтересів народу як органічної духово-кровної спільноти - так теж само мірилом та пробником здорового стану організації є факт, чи всі почини зокрема, та ціла діяльність організації загалом, є спрямовані на здійснення ідеї, що для неї повстала організація. Коли б цього не було, або коли б члени організації затратили боевий дух та гарячу віру у свій ідеал, яка не терпить компромісів, - тоді це свідчило б, що нездоровий стан запанував у організації та грозить їй небезпека занепадіння. Тому, що організація це засіб чи інструмент при допомозі якого маємо здійснити ідею руху, тому цілу увагу при організуванні треба зосередити на те, щоб цей інструмент був якнайеластичніший, та успішний у діянні. Організація мусить бути бойовою спільнотою, якої енергія є зосереджена на завданнях, що є етапами до мети. Меті ~~чи~~ мусить просвічувати ідея.

Для ідеї та руху тільки на добре вийде довга та затажна боротьба, коли остаточний вислід ще незнаний, а перемога непевна. Бо в тому випадку засадничо певним є, що до руху пристають тільки ті, що дійсно вірять в ідею і готові за неї і для неї самої боротись. Приходять тільки дійсні ідеалісти та борці.

Тоді є запорука, що рух будуватиметься на здорових основах, що ідеї не скривлять та не пристосують до кривих і малих душ політичних спеку-

лянтів.

Основною характерною рисою всякої організації є безкомпромісовість. Безкомпромісовість у відношенні до чужих доктрин та безкомпромісовість і безоглядність у боротьбі.

Небезпека для бойовості організації, повстає тоді, коли успіх починає хилитися у її сторону. Тоді у її ряди вливаються всі конъюнктуристи, спекулянти та шукачі наживи. Все, що безхарактерне, слабе та трусливе вважає, що настаня пора відлитися з рухом. Ті, що в часі, коли організація тільки зачала свою боротьбу, не пропустили нагоди, щоб кинути на неї коменом, тепер виявляються великими прихильниками руху, ба, його носіями.

Річ ясна, в таких обставинах організації загрожує небезпека цілковитого скривлення шляху боротьби. Безправність ідеї блідне і гасне, а первісні цілі і методи силою факту змінюються у користь способу думання та поступування впливового елемента. Організації грозить небезпека занепадіння.

Тому у випадках, коли організації усміхається якийсь успіх чи перемога, найпильнішою річчю є замкнути доступ до організаційних рядів свіжому членству. В той спосіб запобігається розводненню суті і змісту організації. З другої сторони, коли вплив невідповідного елемента до організації стався вже фактом dokonанням, то тоді konieczна операція. Чинність, що має на меті з однорядного організму викинути чужі тіла. Це т.зв. чистка. Чистку треба переводити час від часу при нормальному розвитку організації. Чистка дає запоруку, що боевого елемента не змайоризують слабі і трусливі спекулянти.

Світоглядіві основи, що на них оперується організація є тим ситом, крізь яке пересівається членський елемент.

Не може бути вступу до організації для тих, що є чужі світоглядом. Ексклюзивізм, виключність у відношенні до чужого світоглядом елемента це природний, здоровий прояв самообереження організації.

К О М У Н І К А Т.

Відпис.

Делегати студентських товариств: "Січ" - Відень, "Основа" - Данціг, "Українська Академічна Громада" - Прага, що представляючи разом 20 голосів /яскраву більшість серед управлених і можливих делегатів на З'їзд, прибули до Берліна на скликаній на 19 січня 1941 год. II З'їзд НАСУСОН-у, після відложення цього ж З'їзду рішенням Контрольної Комісії ЦЕСУС-а, яка є найвищим провідним органом НАСУСОН-у, зійшлися у приві Президент ЦЕСУС-а, інж. Д. Равича, та узнали за свій обов'язок українському громадянству, а зокрема студіюючій молоді подати до відомома слідує:

I. Названий З'їзд НАСУСОН-у був назначений на II годину перед полуднем дня 19 січня ц.р. У год. II, 15 цього ж дня зайвив голові і делегатові УАГ з Праги, М. Ридишкови, голова НАСУСОН-у Михайло Качмар, що делегати пражської Громади не мають активної участі в З'їзді НАСУСОН-у, а можуть бути єдино приятні в характері гостей. Своє становище обоснував М. Качмар такими моментами: у нього, М. Качмара, були, мовляв, сумніви, чи пражська УАГ має право належати до НАСУСОН-у. Щоб в'яснити такі сумніви, звернувся він "перед трьома тижнями" до німецьких властей за в'ясненням правних основ членства в НАСУСОН-і. Від німецьких органів одержав він, М. Качмар, "щойно вчора вчором" /цебто в суботу 13 січня ввечерем/ в'яснення, що УАГ з Праги не може бути членом НАСУСОН-у, отже не має права участі в З'їзді, як повноправний член НАСУСОН-у. На окремі запит додав, що німецькі в'яснення д'їстав устно, а не на письмі. А для пражської Громади написав від себе,

голови НАСУСОН-у, лист, який передаємо без ніяких змін:

262

Берлін, 19. I. 1941.

До Управи Української Академічної Управи /так дослівно! - прим. наше, в П р а з і.

Повіdomляємо Вас, що з огляду на точку 46 статуту НАСУСОН-у не можливо буде узгодити Вас як звичайного члена НАСУСОН-а.

За Управу:
Михайло Качмар,
голова.

II. У відповідь на потягнення М. Качмара делегати віденської "Січі" і данцігської "Основи" uznали, що виключення від участі товаришів-делегатів з Праги в такий спосіб і в останній хвилині ставить під знак питання лояльність голови НАСУСОН-у відносно поодиноких членів НАСУСОН-у та вказує на далекою рукою підготовану роботу, М. Качмара для цілей його і його круга. Делегати з Відня ствердили, що їм унеможливлено участь у нарадах З'їзду та відкликалися разом із делегатами з Праги до Контрольної Комісії ЦеСУС-а, щоб вона силою своїх компетенцій полагодила справу. Розглянувши речі, ствердила Контрольна Комісія недопускаємість поступовання М. Качмара з огляду на такі моменти:

а/ На основі 4а статуту НАСУСОН-у УАГ з Праги має право бути повноправним членом НАСУСОН-у, як усі українські студентські товариства з терену Німеччини /Райху/. Протекторат Чехії і Моравії влучений до терену Німеччини /Райху/.

б/ Пражська УАГ була від березня 1940 членом НАСУСОН-у, виконувала всі обов'язки члена, брала зокрема участь, як повноправний член, у З'їзді НАСУСОН-у, 5 січня ц.р. була повідомлена про речинець З'їзду й візвала вислати делегатів.

в/ Поведіння М. Качмара, який ні давніше, ні під час урядування Контрольної Комісії ЦеСУС-а, не квестіонував членства пражської Громади, а зробив це в останній хвилині, в год. II, 15, є безприкладне.

До того треба додати, що Управа НАСУСОН-у подала німецьким властям після З'їзду в травні 1940 список своїх членів, враховуючи туди теж пражську Громаду. Німецькі компетентні чинники не квестіонували членства Громади, а мали це нібито зробити - за словами М. Качмара - шойно після його запиту з перед"трьох тижнів" і то подаючи це М. Качмареві до відома усно чомусь аж в суботу 18. I. вечером. Така форма вияснень становища німецьких властей не є практикована, а таке передавання делі мусять насувати згодом, що маємо в цьому випадку до діла з виразним надужиттям з боку М. Качмара. Тут виходить нецвобозначно, що М. Качмареві йшло не про вияснення своїх сумнівів, ні про вияснення неясности правних підстав НАСУСОН-у, а про заскоєння Контрольної Комісії ЦеСУС-а та цілого З'їзду. На лінії попередніх потягнень М. Качмар лежить теж його заява, що він не допустить пражської Громади до участі в З'їзді й тому, що він єдиний несе відповідальність перед німецькими властями за додержування точок статуту.

Супроти цього Президент ЦеСУС-а дав поручення членові Контрольної Комісії ЦеСУС-а, відкликати негайно З'їзд. У відповідь на це заявив М. Качмар, що З'їзд він таки переведе. Кость Мельник, член Контрольної Комісії ЦеСУС-а, проголосив підложення З'їзду. Делегати Січі, Основи і Української Академічної Громади вийшли із салі. Після цього М. Качмар відірвав "наради".

Веручи повищі речі під увагу, конференція делегатів названих товариств з'являє однозгідно таке:

I/ Останні події на терені НАСУСОН-у виявляють недвозначно те, що від довшого часу провадять деякі елементи з поміж студентських кругів розкладову роботу в студентському середовищі, деморалізуючи се-

середовище та відводючи студіючу молодь від відповідальної праці над собою, а вкінці руйнують всякі основи організованості і правопорядку студентського життя.

2/ Експонентом тієї підривної роботи на терені НаСУСОН-у являється М. Качмар, який розбиває організоване студентське життя. Не допускаючи до Зізду пражську Громаду, одночасно допускає він до участі голову УСТ "Січі", в Грацу з правом репрезентації товариства, хоч Загальні Збори Січі в Грацу ухвалили йому ще 14. грудня 1940 більшістю голосів недовіря. Згаданий студент задержує для себе пост голову, не продовжуючи перерваних Загальних Зборів.

3/ Осуджуючи руйніницьку роботу деморалізаторів серед студіючої молоді та заявляючи готовість боротьби з анархією, звертаємося до Управи ЦеСУС-а, щоб до часу впорядкування справ у НаСУСОН-і перебрала на себе згл. передала своєму уповноваженому ведення всіх агенд НаСУСОН-у.

4/ Конференція висловлює своє повне довіря Управі ЦеСУС-а, а зокрема її Президентові інж. Д. Равичеві.

Берлін, 19. січня 1941.

За СУС "Основа" Данціг:

/4 голоси/

Богдан Гнатюк, голова.
Степан Машак, голова К.К.
Антін Романюк, делегат.

За Укр. Акад. Громаду-Прага

/15 голосів/

М. Риндик, голова.
Кунда В., м-голова.
Фодчук Роман, делегат.
інж. Лобай Іван, делегат.

За УАТ "Січ" у Відні:

/10 голосів/

Богдан Лончина, голова
Кишакевич Богдан, секретар.
Баривода Ірина, делегат.
Калиневич Іларіон, делегат.

Поміщуємо без змін цей комунікат надісланий із студентських кіл для насвітлення тих спроб розкладу нашого національного життя, що їх переводять безвідповідальні люди з -під знаму відомого Яриго, хочаби теж у студентське середовище внести свою чорну роботу.

Та наше студентство своєю поставою при боці Воддя, доказало, що темні сили не знайдуть у нього успіхів.-

ЧЕРГОВІ ПРОЯВИ БАНДИТИЗМУ.

Дня 24. I. повновласник УЦК інж. Файгель заборонив Мостовичеві Миколі робити з рамени Комітету в Холмі т. зв. "громадянську анкету в справах УЦК", котра мала б відбутися дня 25. I. 1941, о 16 год. в технічній школі. Присутніми при тому були ред. Володимир Островський і дир. Лютий. 25. I. інж. Файгель виїхав в якихсь справах до Люблина й мав повернути 27. I. Використовуючи цей час бунтівники скликали "віче" в домівці УЦК при вул. Люблинській 64. "для поінформовання громадянства в загальних справах". На цім "вічі" промовляв в дусі бунту Маївський, Башук і інші бунтівники; кидали погрози й на кінці повідомили, що в неділю 26. I. о 15 год. відбудеться "громадянська анкета".

Дня 26. I. о год. 15. в технічній школі зібралося приблизно 100 чоловік, з того понад 50 було шумовиння з Володави, Грубешова, Белза, Томашева, Сокала й Холма, яко бунтівники - "бойоварі". Озброєні були в ножі, молотки, і т. п. "революційні" прилади. Мостович Микола відкрив

збори заявляючи, що "будеться говорити в справах УДК і ще інших". Тоді мгр. Мирослав Йойко запитав в справі формальній, "які є правні підстави тих зборів, бо на оголошених є підписаний Комітет, але тепер Комітет не може нічого робити без рішення повновласника УДК, отже чи ці збори є за згодою інж. Файгла". М. Мостович відповів, що він це силкував сам і на власну відповідальність. Тоді мгр. Йойко за- явив, що в такому разі збори є нелегальні, бо Мостович сам без зго- ди повновласника УДК не має права цього робити. В той момент кину- лися на нього "боївари" бунтівників з ножами, молотками і т.п., ви- пихавши його на сходи, де стояло в двох шпалерах різне "боеве" шумовиння з тим самим "озброєнням". Одним з перших кинувся до биття був директор технічної школи в Холмі Іван Левишак. В той спосіб, бючи, випихали мгр. Йойку з першого поверха на двір. В висліді мгр. Йойка, цілого злитого кровю, відвезено до шпиталю, де лікарі ствер- дили три рани, дві глибокі, тяті від ножа - одна в лиці, друга в ру- ці, і одна від молотка на голові.

По цім факті громадяни з сильним обуренням опустили салью й М. Мо- стович мусів повідомити, що збори розвязує. Ще деякий час махнівське шумовиння крутилося по сальі й грязило громадянам за "образу", що на- звали їх по цьому вчинку бандитами.

Українська кров полилася знову. Безвідповідальний гангстер, спов- няючи волю свого "патрона", вкладає в руки неспідомого та темного шумовиння ніж, щоб тим ножем вдарити в свого брата по крові.

Татарські люди діють знову...

Певний час ми не реагували на вияви цього бандитизму. Робили так не тому, що не можемо собі дати з ним ради, але тому, що в почутті відповідальності за суспільний лад не хотіли сприяти розвиткові "ма- кедонщини". Та факти свідчать, що така наша постава, замість промо- вити до розуму шумовиння, яке претендує на почесну назву революціо- нерів, робить його все більше безоглядним і нахабним. В останніх ча- сах знову доводиться нотувати випадки нападів на людей, вломи в при- міщення з грабунком приватного майна й грошей виключно!

Коли ця "революція" триватиме безкарно далі, то в ближчому часі терен буде zagrożений гангстерством. До цього наші організовані, кар- ні сили не допустять! На нас спадає обов'язок оборони засад і вла- стивостей нашого Руху від його нікчемних шкідників та охорони суспіль- ності від їхніх бандитських вчинків.

Це завдання буде виконане!

ОБХОДИ 50 РІЧНИЦІ ПОЛК. АНДРІЯ МЕЛЬНИКА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Впродовж грудня й січня українська суспільність урочисто обходила 50 річницю життя полк. Андрія Мельника. В Кракові, Холмі, Ярославі, Пе- ремішлі, Варшаві, Празі, Відні, Данцігу та інших осередках Німеччи- ни й Генерал-Губернаторства відбуто присвячені цій події святочні Ака- демії та зібрання. З чисельних осередків, від організацій і поодинок- их осіб одержано велику кількість телеграм і листів, в якому орга- нізоване членство й суспільність декларували свою відданість Борцям Націоналістичного Руху та готовість під його наказами до дальшої бо- ротьби й праці. В ближчому часі всі ці матеріали будуть опублікова- ні.

Дня 26 січня також у Берліні відбулася з ініціативи місцевої Фі- лії УНО Святочна Академія, присвячена 22 січня, Крутам і 50 річниці життя полк. Андрія Мельника. Величезна салья була виповнена україн- цями-робітниками, студіюючою молодю й старшим громадянством - що при- шли вшанувати національні традиції й Бождя Націоналістичного Руху.

За приблизним підрахунком, присутніх було понад 1200 осіб. Лад у

салі панував зразковий.

Академія зачалася промовою Голови УНО полк. Омельченка. В простих, сильних словах промовець зясував значення 22 Січня й Крут та окремо спинився на нездорових явищах, які зарисувалися в останніх часах з вини деструктивних чинників, що виступають під плашиком "націоналістів" і "революціонерів". На відверті слова осуду цих шкідників, і заклик всім стати під накази Вождя Націоналістичного Руху аудиторія реагувала гостро, стрічаючи кожду згадку про Вождя спонтанними окликами "слава"! Цими окликами промова полк. Омельченка переривалася цілий час.

По закінченні першої частини Свята, перед аудиторією виступив з рефератом відомий націоналістичний поет Євген Маланюк, якого аудиторія стрінула бурхливою овацією. Говорячи в своїм рефераті про значення акту 22 Січня й Крут, Євген Маланюк, що був адютантом полк. А. Мельника, коли останній займав пост Шефа Штабу Дієвої Армії, вивів із цих подій низку історичних постатей нашої недавньої минувшини - Петлюру, сл. пам. Євгена Коновальця, Андрія Мельника та інших, імена яких тісно звязані з визвольною боротьбою та її сучасними традиціями й завданнями. Сильними мистецькими фарбами промовець накреслив образ Андрія Мельника, як людини, що своїми особистими властивостями й твердою волею ще з молодих літ завжди вмів підпорядкувати собі отчення й тішитися серед нього непохитним авторитетом провідника.

Програма свята складалася ще зо співів хору під орудою п. Остапівського, сольо-спів Пані Оксани Бурбелло та деклямацій п. п. Степаняка й Зими. Оклики на честь полк. Андрія Мельника, що їх проголосив при закінченні Свята Голова УНО полк. Омельченко, присутні стрінули стихійною овацією, стоячи струнко, з піднесеними руками. Ця демонстрація вірності Вождеві Націоналістичного Руху мала дуже імпозантний характер і справила на всіх присутніх дуже глибоке враження.

Гурт бунтівників у Берліні, що провадить там "революцію" під кермою Яриго, задумав був перешкодити відбутті Свята... Відомо, що для цієї мети була навіть зорганізована "боївка". Та організатори Свята це передбачили. Тому лад на салі піддержував сильний відділ членів, кількістю 150 людей, який мав наказ безоглядно застосуватися до кожного прояву хуліганства, чи бандитизму на Святі. "Революціонери" оточені зо всіх боків представниками згаданого відділу охорони ладу - побачили, що справа представляється поважно... І це їх негайно "спацифікувало"! Замість робити "революцію", вони слухняно вставали зо своїх місць при окликах на честь Вождя Націоналістичного Руху й підіймали до гори руки...

Ще перед святом, бунтівники, бажаючи збаламутити українську колекцію в Берліні й зірвати Свято, видали за підписом якихось "українських націоналістів-робітників" летючку. Ця летючка становить уже справді прямий зразок б о л ь ш е в и ц ь к о і демагогії! Стрічаємо в ній, наприклад, таке твердження, що полк. Андрій Мельник "своєю співпрацею зо зрадницькими елементами довів до тяжких потрясень в нашій національній дійсності", та що його оточує "горстка /!/шкідників, а то й національних зрадників". Читаючи цю летючку, мимоволі насувається думка - хто кермував рукою, яка виписувала ці огидні, несамошиті рядки?!

Та робітництво, до якого даремно зверталосся шумовиння Яриго відповіло тим, що масово прийшло на Свято, і його з палким бажанням "ломити кости" кожному, хто посмів би це Свято спровокувати. На цю летючку, Управа Філії УНО в Берліні відповіла закликком до громадянства, який подаємо нижче:

Всім членам Філії УНО в Берліні!

Останніми днями розкинено серед українців в Берліні анонімову летючку. Написали і пустили її в обіг ближче невідомі люди. Вона зве нас на проти Святочної Академії, що її влаштує УНО 26.1.41. та проти УНО, як організації в цілості.